

Κείμενο 1

«Κηφηνείον η Ωραία Ελλάς»

Το παρακάτω απόσπασμα είναι διασκευή άρθρου που έγραψε ο Σαράντος Καργάκος (συγγραφέας-φιλολόγος- ιστορικός) και δημοσιεύθηκε στις 23 Σεπτεμβρίου 2017. Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο www.elogiki.gr.

Ακούω ότι το μεγαλύτερο σήμερα πρόβλημα των νέων μας είναι η ανεργία. Διαφωνώ. Εδώ και τριάντα χρόνια είναι η... εργασία. Ο νέος δε φοβάται την αναδουλειά, φοβάται τη δουλειά. Μια οικογενειακή αντίληψη, ότι δουλειά είναι ό,τι δεν λερώνει, εξέθρεψε και διαμόρφωσε δύο γενιές «κουλοχέρηδων»... παιδιών δηλαδή που δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα χέρια τους για καμιά εργασία από αυτές που ονομάζονται χειρωνακτικές, επειδή -τάχα- είναι ταπεινωτικές.

Κι ας βρίσκεται μέσα στη λέξη «χειρώνναξ», σαν δεύτερο συνθετικό το «άναξ»¹, που κάνει τον δουλευτή, τον άνακτα χειρών, βασιλιά στον χώρο του, βασιλιά στο σπιτικό του, νοικοκύρη δηλαδή, λέξη άλλοτε ιερή που ποδοπατήθηκε κι αυτή...

Κάποτε, έγραφα πως η ανεργία στον τόπο μας είναι επιλεκτική, ότι δουλειές υπάρχουν αλλά ότι δεν υπάρχουν χέρια να τις δουλέψουν. Κι έπρεπε να κατακλυσθεί ο τόπος από 1,5 εκατομμύριο μετανάστες, για να αποδειχθεί ότι στην Ελλάδα υπήρχε δουλειά πολλή αλλά όχι διάθεση για δουλειά. Τα παιδιά - τα μεγάλα θύματα αυτής της ιστορίας - είχαν γαλουχηθεί με τη νοοτροπία του «White collar workers»².

Έτσι σήμερα, το πιο φτηνό εργατικό και υπαλληλικό δυναμικό είναι οι... πτυχιούχοι, που ζητούν εργασία ακόμη και στον ΟΤΕ ως έκτακτοι, τηλεφωνητές, προσκομίζοντας στα πιστοποιητικά προσόντων ακόμη και διδακτορικά! Γέμισε ο τόπος πανεπιστήμια, σχολές επί σχολών, επιστημονικούς κλάδους αόριστους, ομιχλώδεις και ασαφείς, απροσδιορίστου αποστολής και χρησιμότητας. Πτυχία-φτερά στον άνεμο σαν τις ελπίδες των γονιών, που πιστεύουν ότι τα παιδιά μόνον με τα «ντοκτορά» θα βρουν δουλειά.

Είναι θλιβερή η εικόνα που παρουσιάζει σήμερα, παρουσίαζε χθες και θα παρουσιάζει κι αύριο η ελληνική κοινωνία: να υπάρχουν άνθρωποι άνω των 65 ετών, άνω των 70 ετών, που, ενώ έχουν συνταξιοδοτηθεί, εργάζονται νυχθημερόν, για να συντηρούν τα παιδιά τους μέχρι να τελειώσουν τις ατελείωτες σπουδές τους, τα παιδιά που λιώνουν τα νιάτα τους στα «κηφηνεία».

¹ άναξ : βασιλιάς

² White collar workers : εργάτες με λευκό κολλάρο, δηλ. όσοι εργάζονται πίσω από ένα γραφείο

Κείμενο 2

Μ. Καραγάτσης (1863-1933)

Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ ΛΙΑΠΚΙΝ

Το κείμενο που ακολουθεί προέρχεται από το μυθιστόρημα του Μ. Καραγάτση «Ο συνταγματάρχης Λιάπκιν», που εκδόθηκε το 1933 και περιγράφει τη ζωή ενός Ρώσου πρώην αξιωματικού που πολέμησε τους Μπολσεβίκους και κατέφυγε στην Ελλάδα, όπου γίνεται επιστάτης της Γεωργικής Σχολής στη Λάρισα. Στο απόσπασμα ο Λιάπκιν συνομιλεί με τον Διευθυντή της Γεωργικής Σχολής.

- «Πώς μπορέσατε να διορισθείτε στο Σχολή;» ρωτάει ο κ. Διευθυντής.
 - «Φτάνοντας στην Ελλάδα έπρεπε να βρω κάποιο τρόπο να βγάλω το ψωμί μου. Τί δουλειά μπορεί να κάνει, σε ξένο τόπο, ένας στρατιωτικός; Σκέφθηκα πως οι γεωπονικές μου γνώσεις, μολονότι πραχτικές, ίσως μου φαίνονταν χρήσιμες. Πήγα λοιπόν στο Υπουργείο Γεωργίας και παρακάλεσα να με διορίσουν οπουδήποτε. Ομολογώ πως μου φέρθηκαν πολύ ευγενικά· αλλά, όπως ξέρετε, το Σύνταγμά σας είναι αυστηρό: «Μόνον Έλληνες είναι δεκτοί εις δημοσίας θέσεις». Κατέβαινα απελπισμένος τις σκάλες του Υπουργείου· όταν ακούω να μου μιλούν γαλλικά: «C' est vous, Liarkine? Quelle surprise!»³ Γυρνώ, και αναγνωρίζω τον παλιό μου φίλο, τον Τριανταφυλλίδη...»
 - «Ο Τριανταφυλλίδης είναι φίλος σας;» ρωτάει ξαφνιασμένος ο κ. Διευθυντής.
 - «Τον είχα γνωρίσει στο Βισύ, το 1912, όπου είχα πάει για το συκώτι μου. Κάναμε πολλή παρέα. Μου είχε πει, τότε, πως ήταν δικηγόρος και πολιτευόμενος».
 - «Τώρα είναι υπουργός Γεωργίας...»
 - «Πού θέλατε να το φαντασθώ, αγαπητέ μου; Όπως καταλαβαίνετε, ύστερ' απ' αυτό τα πάντα διορθώθηκαν. Ο Τριανταφυλλίδης με πήρε στο γραφείο του, χτύπησε μερικά κουδούνια και πρόσταξε τους αρμοδίους Διευθυντές, που πρόστρεξαν ολοταχώς, να ξεχάσουν Σύνταγμα και Νόμους και να μου βρουν αμέσως μια καλή θέση με έναν καλό μισθό. Έτσι διορίστηκα Επιστάτης του Σταθμού Επιβητόρων Ίππων της Αβερωφείου Γεωργικής Σχολής Λαρίσης. Ομολογώ πως ούτε όταν ήμουν στις πιο μεγάλες μου δόξες, δεν είχα τόσο μακρύ τίτλο!»
- Γέλασαν καλόκαρδα· κι ο Λιάπκιν είπε:
- «Είναι σκληρό να ξαναρχίζεις τη ζωή σου στα πενήντα...»
- Ο κ. Διευθυντής του 'δωσε κουράγιο:
- «Εδώ θα ξεκουραστείτε, θα γαληνέψετε. Η δουλειά είναι εύκολη κι ευχάριστη. Θα φροντίσω να σας δοθεί μια καλή κι ευρύχωρη κάμαρα. Η γυναίκα μου κι εγώ θα θεωρήσουμε τιμή τη φιλία σας. Οι συνάδελφοί σας θα σας δεχτούν με πολλή συμπάθεια...»
 - «Ευχαριστώ», μουρμούρισε ο Λιάπκιν με συγκίνηση. «Πραγματικά, δε βρίσκω λόγια...»

³ C' est vous, Liarkine? Quelle surprise! : Εσύ είσαι, Λιάπκιν; Τι έκπληξη!

- «Λυπάμαι», συνέχισε ο κ. Διευθυντής, «που η θέση δεν είναι ανάλογη με τα προσόντα σας. Αλλά, με τον καιρό, θα διορθωθεί κι αυτό...»

Ο Λιάπκιν χαμογέλασε:

- «Το βασικό είναι να ζει κανείς. Τ' άλλα είναι φιλολογία...»

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να χαρακτηρίσεις τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ (Σ) ή ΛΑΘΟΣ(Λ), αξιολογώντας αν ανταποκρίνονται στο νόημα του Κειμένου 1.

- α. Ο αρθρογράφος κατακρίνει την αντίληψη περί κατωτερότητας της χειρωνακτικής εργασίας.
- β. Οι σημερινοί νέοι πτυχιούχοι πασχίζουν να αποκατασταθούν επαγγελματικά ακόμη και σε χειρωνακτικά επαγγέλματα.
- γ. Στην Ελλάδα οι χειρωνακτικές εργασίες επιτελούνται κυρίως από αλλοδαπούς.
- δ. Ο αρθρογράφος πιστεύει ότι η ίδρυση πανεπιστημιακών σχολών αποσκοπεί στη μείωση της ανεργίας.
- ε. Το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης για την υπάρχουσα κατάσταση της ανεργίας αποδίδεται στους ίδιους τους νέους.

Μονάδες 10

2ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η 1η παράγραφος του Κειμένου 1 οργανώνεται σε αντιθέσεις. Να επισημάνεις 2 από αυτές και να ερμηνεύσεις τη λειτουργία τους σε σχέση με το περιεχόμενο όλου του κειμένου.

Μονάδες 10

3ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Η διάθεση του αρθρογράφου στο Κείμενο 1 είναι ειρωνική. Να βρεις πέντε (5) σχετικά χωρία, τρία (3) λεκτικά και δύο (2) με σημεία στίξης (μονάδες 10). Ποια πρόθεση του πομπού υπηρετεί, κατά τη γνώμη σου, το συγκεκριμένο ύφος λόγου (μονάδες 5);

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποιο είναι κατά τη γνώμη σου το κύριο ζήτημα που θίγει το Κείμενο 2; Πόσο επίκαιρο θεωρείς ότι είναι; Να αναπτύξεις την απάντησή σου σε μια παράγραφο 100-150 λέξεων.

Μονάδες 15